

זמני השבוע בירושלים

הול המועד

17:58 כניסת שבת

18:49 צאת השבת

19:25 רבינו תם

גליון
4

בשורה התחונה

שו"ת משיפט עברי מעשי לחיי היום יום

דברים שתמיד רצית לדעת ולא הייתה לך הזדמנות לשאול

שבת חול המועד סוכות תשפ"א

לפני הכל: 'שיהיה במזל טוב'

שלום חברים,

אחת השאלות הנפוצות ביותר שהתעוררו לאחרונה בעקבות נגיף הקורונה הינה התופעה של ביטול אירוע (חתונה, בר מצוה וכדומה).

בעקבות משבר הקורונה. אדם הזמין אולם שמחות ושירותי קייטרינג, שילם מקדמה מראש והאירוע בוטל בגין הקורונה. האם אותו אדם חייב לשלם לבעל האולם את יתרת התשלום או שמא בעל האולם והקייטרינג חייב להחזיר לי את המקדמה?

עמדת ההלכה-

אדם ששכר אולם, הרי זה שכירות קרקעות. וכשיש "מכת מדינה" ונמנע האירוע דינו ככל שכירות פועלים וקרקעות שפטור השוכר לשלם, ואם שילם יכול המשכיר להחזיק חצי מהתשלום המקור לכך מופיע במשנה (ב"מ דף קה ע"ב): "המקבל שדה מחבירו ואכלה חגב או נשדפה, אם מכת מדינה היא – מנכה לו מן חכורו". ביאור הדברים שבכל אונס שאירע דנים למי האונס האם לשוכר או למשכיר. אבל במכת מדינה האונס נופל על בעל השדה.

הרמ"א כתב בחו"מ סימן שיב סעיף יז:

"נשרף כל העיר, הוי מכת מדינה ומנכה לו מן שכירותו מה שלא דר בו, בין הקדים לו שכרו או

לא"י- מבואר שבמכת מדינה ההפסד על המשכיר, וגם אם שילם השוכר מראש חייב המשכיר להחזיר את התשלום לשוכר.

אין ספק שמגיפת הקורונה הינה בגדר 'מכת מדינה' כפי שההלכה מגדירה אותה, אולם האחרונים נחלקו מי צריך לספוג את ההפסד במקרה של מכת מדינה:

לדעת הגר"א, נתיבות המשפט, חתם סופר, במכת מדינה ההפסד על המשכיר בלבד (במקרה שלנו בעל האולם), ואם הלקוח שילם חייבים בעלי האולם להחזיר לו את כל הכסף- לפי זה לכתחילה לא נוכל לחייב את הלקוח לשלם לבעל האולם. אולם דעת הראב"ן והסמ"ע שבמכת מדינה ההפסד של שניהם בשווה, ולפי זה אם הלקוח כבר שילם את כל הכסף, יכול בעל האולם לתפוס עד חצי מתשלום השכירות ולומר קי"ל כדעתם.

למסקנה: את מה שלא שולם לבעל האולם אין הלקוח צריך לשלם, אולם המקדמה שכבר שולמה לבעל האולם תוחזר רק במחציתה.

עמדת המשפט הישראלי-

במשפט הישראלי עדיין אין בהירות ואחידות בסוגיה הנ"ל, אבל אט אט אנו עדים לפסיקות משפטיות שמלמדות לאן הרוח נושבת. כך למשל,

אבל שלא היה זכאי לה לפי דין תורה כאמור.

כך או כך, טוב יעשו בעלי אירוע אם יסכמו עם בעל האולם מראש את התרחישים האפשריים לביטול או לצמצום האירוע- תרחישים שרובם כבר ידועים לציבור. טוב יותר יעשו אם יתייעצו עם עורך דין שבקיא בתחום הנ"ל ובכך יצמצמו את הסיכוי לנזק או להפתעות בלתי צפויות. אגב, שיהיה במזל טוב בעזרת ה'...

המאמר אינו מהווה תחליף לייעוץ משפטי פרטני. בכל שאלה מעשית יש לפנות לדיין או לעו"ד הבקיא בתחום ואין להסתמך בשום צורה על האמור.

אהוד נתן מור- עו"ד, טוען רבני ומגשר מתמחה בדיני משפחה וירושה

לקבלת המאמר במייל ניתן לשלוח הודעה

לכתובת office@law-mor.com

יעוץ ראשוני לקוראי העלון

בימים האחרונים פסק השופט אילן דפדי, סגן נשיא בית המשפט השלום בתל אביב, כי אולם האירועים 'כתר הרימון' ישיב 5,000 שקל למשפחה שאירוע החתונה ששילמו עליו - והיה אמור להתקיים בסוף מארס - לא התקיים בעקבות הסגר.

השופט דפדי דחה את טענות האולם וקיבל את התביעה. בפסק הדין הסביר השופט כי לפי סעיף 18 לחוק החוזים הנ"ל, שנקרא "פטור בשל אונס או סיכול חוזה", נדרשים שלושה תנאים כדי להכיר בטענת סיכול. "האחד, כי בזמן המיועד לביצוע החוזה אפשרות הביצוע שובשה באופן יסודי ואינה אפשרית", פירט השופט. "השני, מבחן הציפיות, שלפיו בעת כריתת החוזה הצד הטוען לסיכול לא ידע ולא היה עליו לדעת או לראות מראש על הנסיבות שגרמו לסיכול; והשלישי, אי יכולתו של המפר למנוע את הנסיבות המסכלות".

השופט הסביר כי שלושת התנאים מתקיימים במקרה שלפניו: שכן האירוע לא יכל להתקיים במועד ולא ניתן היה לצפות את התפרצות הנגיף. לדבריו, האולם לא היה יכול למנוע את הפרת החוזה.

סיכום-

במקרה הנ"ל לפי דין תורה מזמין האירוע זכאי למחצית משווי המקדמה ששילם (2,500 ₪), ואילו לפי פסיקת המשפט הישראלי הוא זכאי להשבת מלוא המקדמה (5,000 ₪). יש לתת את הדעת האם הלקוח שמקבל בחזרה את מלוא המקדמה עובר באיסור גזל ביחס למחצית המקדמה שהושבה לו

כותב המאמר הינו: 'אהוד נתן מור- עו"ד, טוען רבני ומגשר'. לשאלות/תגובות/הערות ניתן לפנות:

בטלפון: 02-9999248, בווטסאפ: 052-2412417, וכן במייל: office@law-mor.com, רחוב חיים מרינוב 1, שכונת הר חומה, ירושלים